

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Havlíčkův Brod 10.5.2011
čj. SRS 035129/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 6 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 2.5.–8.5.2011

1. Počasí

Brzký nástup jara zřejmě zmátl i zmrzlé muže, a ti přišli o týden dřív. Prakticky do celé oblasti přinesli nejen prudké ochlazení, ale i srážky v mnoha případech sněhové. Sníh padal i v polohách pod 500 m. n. m. a nebylo ho málo. Celkové úhrny srážek se pohybovaly okolo 15 mm. Ranní teploty klesly k teplotám -2 až -3°C, ale bylo nemálo lokalit, kde mrazy klesly podstatně níž s místy až -5°C. Ve vyšších polohách při silných sněhových srážkách vydržela vrstva sněhu i několik hodin – Chrudimsko, Jičínsko a Náchodsko. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 5 až 15 °C v nejchladnějších dnech i níže.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Náhlý teplotní zvrát se pravděpodobně projeví na většině kvetoucích plodin, buď výraznou redukcí plodů a nebo jejich úplnou absencí. Rozsah škod bude zřejmý až v následujících dnech, ale již dnes je viditelný například na ořešácích (zčernalé opadávající květy), jahodách (poškození květů), bramborách (spálené listy u vzešlých porostů), ovocných stromech (poškození květů), vzcházející kukuřici a slunečnici. Bez následků nezůstanou ani okrasné rostliny, kde u bylin došlo ke spálení květů i listů a u dřevin k poškození letorostů. V místech s větším přídelem sněhu došlo i k mechanickému poškození rostlin. Prudký pokles teplot snížil aktivitu většiny živočišných škůdců. V úplném závěru je sázení brambor a končí také setí kukuřice.

OBILNINY

Porosty obilovin dostaly tolik potřebnou vodu a jejich stav je slibný. Jsou dostatečně husté a výskyty chorob a škůdců se pohybují v přijatelných mezích. V závěru je ošetřování jařin herbicidy a použití fungicidů je podle aktuální situace.

PŠENICE OZIMÁ (RF 29–32 BBCH)

Na lokalitách Humburky a Lhota pod Libčany v okrese Hradec Králové byly zjištěny první výskyty **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)**.

Na Chrudimsku /lokality Měřetice a Svídnice/ byl zaznamenán střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** a její slabý výskyt na spodních listech byl zjištěn v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Rovečné/.

Situace ve výskytu **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** zůstává nezměněna a převážně pouze slabé výskyty jsou hlášeny z celé sledované oblasti.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Proti minulému týdnu přibyla hlášení o nálezů vajíček **kohoutků (*Oulema sp.*)** a to z okresů Chrudim, Jičín a Ústí nad Orlicí.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

Na porostu v lokalitě Medlešice /okres Chrudim/ byla zjištěna přítomnost larev **Bzunky ječné (*Oscinella frit*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 29–31 BBCH)

Napadení porostů **padlím ječmene (*Blumeria graminis*)** narůstá. Z okresu Pardubice /lokalita Přelouč/ je hlášen silný výskyt a z okresu Hradec Králové /lokality Humburky a Nový Bydžov/ pak výskyty lokálně střední.

Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob obvykle od růstové fáze BBCH 30. Je třeba střídát skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena

Slabý výskyt **stéblolamu ječmene (*Oculimacula yallundae*)** byl zjištěn v k.ú. Budeč /okres Žďár nad Sázavou/.

Výskyt **kohoutků (*Oulema sp.*)** a případné první nálezy jejich vajíček jsou obdobné jako u pšenice ozimé.

JEČMEN JARNÍ (RF 21-30)

Byly zjištěny další lokality s výskyty **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na Chrudimsku /k.ú. Horní Bradlo, Trhová Kamenice a Mířetice/ a Jičínsku /k.ú. Nemyčeves/.

Na Chrudimsku byly pozorovány první výskyty vajíček **kohoutků (*Oulema sp.*)**.

HRÁCH SETÝ (RF 33-34 BBCH)

Z okresu Žďár nad Sázavou /lokalita Nová Ves/ bylo hlášeno lokálně slabé poškození **listopasem čárkovitým (*Sitona lineatus*)**.

OLEJNINY

Poškození porostů řepky ozimých mrazy zatím není hlášeno, došlo sice k částečné deformaci stonků, ale bez trvalých následků. Případné výpadky v počtu šešulí budou předmětem příštích zpráv. I když se nálet krytonosce šešulového a bejlomorky kapustové vlivem silného ochlazení přerušil, v současné době proti nim probíhá v teplejších oblastech ošetřování.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 63-65 BBCH)

Přibyla hlášení o prvních výskytech imag **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** z okresů Náchod /lokalita Jetřichov/ Jičín /lokalita Bílé Poličany/.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách. Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Výskyty **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** jsou sice čtenější než u bejlomorky, ale ani jejich počty zatím nedosahují kritických hodnot.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

*Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina
od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejломorky kapustové 1 brouk/1 rostliny
při silném výskytu bejломorky kapustové 1 brouk/2 rostliny*

MÁK SETÝ (RF 24-35 BBCH)

První výskyt plísně máku (*Peronospora arborescens*) na listech byl pozorován v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Vatín/.

K infekci dochází od května do sklizně. Nižší teploty, ovlhčení, vysoká vzdušná vlhkost a hustý porost vytvářejí podmínky pro napadení.

Preventivní ochrana spočívá v dodržování zásad správné agrotechniky, střídání plodin, zdravé osivo, řídkší porosty. Přímá ochrana-preventivní aplikace fungicidu od fáze 6-ti a více pravých listů.

OKOPANINY

V celé ranobramborářské oblasti došlo k značnému poškození vzešlých porostů brambor mrazem a tento fakt zcela jistě povede k oddálení termínu sklizně a možná i k snížení výnosů. Rozsah poškození vzešlých porostů kukuřice bude zřejmý až později. Na porostech cukrovky nebylo zaznamenáno výrazné poškození rostlin.

CUKROVKA (RF 15-25)

Na lokalitě Markovice okr. Chrudim byl zaznamenán první výskyt larev **dřepčíka řepného (*Chaetocnema tibialis*)**.

Na lokalitě Jezbořice /okres Pardubice/ byly 4. 5. pozorovány první výskyty okřídlených jedinců **mšice makové (*Aphis farae*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Následky poměrně silných ranních mrazů na ovocných dřevinách zcela jistě budou, ale jejich rozsah v současné době nelze stanovit.

JABLOŇ (RF 21-27)

První /střední/ výskyty **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** v květních poupatech byly zaznamenány na Náchodsku v lokalitách Náchod, Říkov a Rychnověk.

Hlášen byl také první výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonovém lapači a to z okresu Chrudim – lokalita Podlíšťany.

První úlovky ve feromonových lapácích **obaleče jabloňového (*Argyroplote variegana*)** a **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)** byly v okrese Náchod – lokalita Velká Ves.

Ve stejné lokalitě byl zjištěn střední výskyt kolonií **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** na letorostech.

Na stromořadí v lokalitě Medlešice /okres Chrudim/ byl zaznamenán zvýšený výskyt **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)**.

SLIVOVŇ (RF 59-63)

Přibyly první úlovky **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** a to v okresech Náchod /lokalita Velká Ves/ a Hradec Králové /lokalita Hr.Králové/.

Z okresu Náchod – lokalita Velká Ves je také hlášen první výskyt **obaleče východního (*Grapholita molesta*)**.

První výskyt brouka **chrousta obecného (*Melolontha melolontha*)** byl zaznamenán 4.5. v sadech Svinčany /okres Pardubice/.

DROBNÉ OVOCE

I u této skupiny rostlin došlo v místech s přízemními mrazy k poškození především květů a lokálně i letorostů a nových výhonů. Značné dopady budou především u jahod – silně poškozen porost na výměře 1,2 ha v okrese Náchod /lokalita Nahořany/.

OKRASNÉ DŘEVINY

K poškození nejen listů ale i letorostů došlo u celé řady okrasných dřevin. Lokálně byly zasaženy i letorosty jehličnanů.

Hromadné kladení vajíček na svrchní stranu listů jírovce maďalu samičkami **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** bylo pozorováno v lokalitě Pardubice – Vinice.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl